

LOIMAAN KAUPUNKI

LAUSUNTO

Asia: Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko – Lounais-Suomi, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Diaarinumero: LVV-U/45954/2026

Antopäivä: 30.3.2026

1. Hankkeen vaikutukset maankäyttöön

Loimaan kaupunki korostaa, että maanomistajien antama palaute vetyverkon linjasta tulee käsitellä tarkasti. Maanomistajille tulevat haitat täytyy minimoida linjauksessa maksimaalisesti ja varmistaa turvallisuus kaikissa tilanteissa. Linjauksessa tulee huomioida myös vetyyn liittyvät turvallisuushuolet, jotka heijastuvat maankäyttöön.

Kaavoituksen osalta tässä lausunnossa on mm. alla esitetyn mukaisesti tarkasteltu YVA-ohjelmassa esitettyjä lähtötietoja kuntakaavoituksen osalta, jolla varmistetaan arviointien kohteiden oikeellisuutta sekä on korostettu vaikutustenarvioinnin kohdentumistarpeita eri kaavatasoilla.

Maakuntakaavat

Arviointiohjelman kohdassa 7.1.4 on lueteltu Varsinais-Suomen liiton laatimat maakuntakaavat, joiden alueilta vetyverkon reitti on osoitettu. Se sijoittuu suurelta osin maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, joista osa on myös *kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeää aluetta*. Mellilässä *Taajamatoimintojen kehittämialue* on yleispiirteisesti osoitettu Mellilän ympäristöön valtatielle 9 asti, joka on lähimmillään noin 1,3 kilometriä vetyverkon linjauksesta. Reitti kulkee Niinijoen kylän läpi. Maakuntakaavassa Niinijoki on osoitettu *Kylä*-merkinnällä (at). Alastaron alue on osoitettu maakuntakaavassa *Taajamatoimintojen alueeksi (A)*, jonka vierestä reitti on osoitettu. Reitti leikkaa myös mm. Pohjavesialueen, historiallisen tien, arvokkaan geologisen muodostelman, tie- ja virkistyskulkureittien merkintöjä.

Nostona maakuntakaavojen osalta:

Loimaan kaupunki korostaa näille maakuntakaavaan merkityille asuinalueille tehtävien vaikutusarvioinnin tärkeyttä.

Yleiskaavat

Arviointiohjelmassa on lueteltu kohdassa 7.1.5 Loimaan alueella olevat oikeusvaikutteiset osayleiskaavat, johon vedyn Lounais-Suomen siirtoputken reitti osuu. Näitä ovat *Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaava* (hyväksytty 2015) ja *Niinijoen kyläalueen osayleiskaava* (hyväksytty 2020). Yleiskaavojen merkintöjä ja määräyksiä tullaan ohjelman mukaan

käsittelmään tarkemmin YVA-selostuksessa. Myös vireillä olevat yleiskaavat käsitellään YVA-selostuksessa. Materiaaleissa ei siis ole tässä vaiheessa kuvattu reitin sijaintia kartalla yleiskaavojen alueella tai mihin merkintöihin vaikutusten arviointi tullaan kohdentamaan.

Tehdyn karttavertailun perusteella siirtoputken reitti sijoittuu *Keskeisten alueiden osayleiskaavan* alueella pääosin maatalousalueelle (MT), maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M-1) sekä seudullisesti merkittävälle maisema-alueelle. Vaikutusalueella on mm. ympäristöltään säilytettävän kyläalueen (AT/s), maatilan talouskeskus (am), luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen (luo/31) ja yhdystien (yt) merkintöjä.

Niinijoen kyläalueen osayleiskaavan alueella reitti sijoittuu karttatarkastelun perusteella pääosin maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA-1), maatalousalueelle (MT-1) sekä leikkaa yhdys- ja seututien (yt,st) merkintöjä sekä tien melualueetta (me). Vaikutusalueella on mm. erillispientalojen (AO), julkisten palvelujen ja hallinnon (PY) ja maatilojen talouskeskuksen (AM) alueita sekä maa- ja metsätalousvaltaisia (M-3) alueita.

Yleiskaavojen merkintöjen osalta vaikutusarviointi tulee myös tarvittaessa kohdentaa yleismääräyksiin sekä muihin merkintöihin. Reitin mahdollinen tarkentuminen voi myös vaikuttaa vaikutusten arvioinnin kohdentumiseen YVA-selostusvaiheessa.

Nostona yleiskaavojen osalta:

Arvioinnin edistämiseksi Loimaan kaupunki toimittaa pyydetessä yleiskaavojen selostukset ja niiden selvityksiä pdf-muodossa sekä kartta-aineiston myös paikkatietomuodossa. Loimaan karttapalvelussa on nähtävillä molemmat osayleiskaavakartat ja niiden määräykset osoitteessa: <https://kartat.sweco.fi/loimaa/>.

Loimaan kaupunki korostaa, että YVA-selostukseen tehtävässä arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki tarpeelliset vaikutusalueen yleiskaavamerkinnät ja -määräykset, joissa korostuu etenkin asuminen ja julkiset palvelut.

Asemakaavat

Arviointiohjelmassa on lueteltu kohdassa 7.1.6 Loimaan alueella voimassa olevia asemakaavoja, jotka ovat vaikutusalueella. Asemakaavamerkintöjä ja -määräyksiä tullaan YVA-ohjelman mukaan käsittelemään YVA-selostuksessa.

Nostona asemakaavojen osalta:

Kartta-arvioinnin perusteella linjasta n. 20-80 metrin etäisyydellä Alastaron taajamassa on Länsikaaren ja Saappaanmäen ympäristössä seuraavina ajankohtina hyväksytyt/vahvistetut asemakaavat ja asemakaavan muutokset, joissa alueita on osoitettu asumisen ja virkistykseen tarpeisiin:

- Kirkonkylän rakennuskaava ja rakennuskaavan muutos, Läninhallitus, 11.12.1987
- Alastaro, keskustan rakennuskaavan muutos ja rakennuskaava, Turun ja Porin Läninhallitus, 19.3.1979

YVA-ohjelmassa on taulukossa 7-4 käytetty asemakaavoista eri hyväksymispäivämääriä ja nimiä, jotka pyydetään korjaamaan.

Asemakaavat ja niiden määräykset ovat saatavilla Loimaan kaupungin kartta- ja paikkatietopalvelussa: <https://kartat.sweco.fi/loimaa/>. Pyydetessä kartta-aineisto voidaan toimittaa paikkatietomuodossa sekä muita kaavamateriaaleja PDF-muodossa.

Loimaan kaupunki korostaa, että YVA-selostukseen tehtävässä arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki vaikutusalueen asemakaavamerkinnot ja -määräykset, joissa korostuu etenkin asuminen ja virkistyskäyttö. Lisäksi todetaan, että Alastarolla asemakaavan P-alueelle on tulossa myös uutta virkistyskäyttöä kuntoportaiden muodossa (Loimaan kaupungin Elinympäristölautakunta 9.12.2025 § 104), jota ei ole mainittu YVA-ohjelman sivulla 111 Alastaron kirkonkylän kuntoradan kohdassa.

Tulevat kaavoitushankkeet

Vedyn runkoverkon reitin varrelle ei ole vuoden 2025 kaavoituskatsaukseen kirjattuja tulevia kaavoitushankkeita. Tulevina vuosina on tarkoitus käynnistää Mellilän osayleiskaavan laadinta. Sen tavoitteena on mm. yritysalueiden osoittaminen ja taajaman lähijunaliikenteen käynnistämisen edellytysten edistäminen. Suunnittelualueen alustava aluerajaus sijaitsee valtatieltä 9 kohti kaakkoa, jossa on Mellilän keskusta ja rautatie. Tämän kaavatyön alustava aluerajaus sijaitsee lähimmillään noin 1,3 km etäisyydellä lausunnolla olevasta vetyverkon linjauksesta. Kaavoituskatsauksen päivittäminen on valmistelussa kevään 2026 aikana ja uusimman version voi tarkistaa osoitteesta: <https://www.loimaa.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto/kaavoitus/> --> Kaavoituskatsaus.

Yleisiä nostoja YVA-ohjelmasta kaavoituksen näkökulmasta

Maankäyttöön ja kaavoitukseen kohdistuvien vaikutusten lähtötietoja ja arviointimenetelmiä on kuvattu Ympäristövaikutusten arviointiohjelman osiossa 7.2. ”Kaavoituksen osalta arvioidaan voimassa olevien kaavojen merkinnät vaikutusalueelta, sekä siirtoputken vaikutus ja suhde kyseisten kaavojen merkintöihin ja määräyksiin. Arvioinnissa keskeisiä merkintöjä ovat muun muassa asuminen, teollisuuden ja työpaikkojen sekä virkistyskäytön kaavamerkinnot. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan myös vaikutus vireillä olevaan kaavoitukseen.” Kohdan 6.2 mukaan kaavoituksessa vaikutusalueen laajuus on putken keskilinjasta 180 metriä kumpaankin suuntaan.

Korostuksena kaavoituksen yleisten asioiden osalta:

Ohjelmassa todetaan mitä lähtötietoja käytetään ja mihin arvioinnit kohdennetaan, mutta arvioinnin tekemistä ei ole kovin selkeästi tuotu esiin. Loimaan kaupunki korostaa, että arvioinnissa tulee varmistua siitä, että jokaiseen tarpeelliseen kaavakohdealueeseen tehdään oma arviointi, eikä arviointi saa jäädä yleiselle tasolle.

Kaupungin maaomaisuus reitillä maankäytön näkökulmasta

Kaupunki omistaa suunnitteilla olevan runkoverkon reitin alueella maata Alastaron kuntoradalla, jonka reittilinjauksen kohdalla ei ole oikeusvaikutteista osayleiskaavaa tai asemakaavaa, mutta se on maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M).

Runkoverkon vaikutusalueella on maata kolmella alueella. Eniten maata on Alastaron kuntoradalla, joka on osittain asemakaavoitettu puisto- ja lähivirkistysalueeksi (P, VL) ja loppuosa on maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M).

Toinen alue sijaitsee Pahikaistentien varrella (kiinteistötunnus 430-429-1-37) Niinijoen kyläosayleiskaavan alueella, joka on kaavamerkinnältään maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA-1).

Kolmas alue sijaitsee Alastarolla Vakkatien länsipuolella (kt: 430-468-1-166), jota ei ole asematai yleiskaavoitettu, mutta on maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M).

Kaupungilla ei ole vireillä kaavoitusta reitin varrella yllä mainittujen omistamiensa maa-alueiden osalta, mutta niiden virkistykseen, sekä maa- ja metsätalouden maankäytöt tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa.

2. YVA-ohjelma lupa- ja valvontaviranomaisen näkökulmasta Vaikutukset vesitalouteen ja maaperään

Loimaan kaupungin lupajaosto lausuu YVA-ohjelmasta 24.3.2026 kokouksen mukaisesti. Jaosto keskittyy arvioinnissaan ja lausunnossaan tarkastelemaan YVA-ohjelmaa seuraavista näkökulmista:

- Vaikutukset vesitalouteen ja maaperään
- Rakentamisen aikaiset vaikutukset
- Ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys
- Selvitysten yhteensovittaminen ja lupatarpeet
- Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

” Lupajaosto toteaa lausuntonaan Gasgrid Oy:n kansallisen vedyn siirtoverkon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (Lounais-Suomi) seuraavaa:

Arviointiohjelmassa on Loimaan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan arvioitu hankkeen todennäköiset luonnonympäristöön kohdistuvat ympäristövaikutukset kattavasti. Hankkeen lähtötietoina käytetyt selvitykset ja kartoitukset sekä muut tiedot on kuvattu selkeästi ja esitetyt täydentävät selvitykset tukevat ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan arviointia hyvin.

Ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että vesistöjen ja pienempien pintavesikohteiden alituksissa tulee kiinnittää huomiota rakentamisen aikaiseen kiintoaineksen ja mahdollisten sedimentissä olevien haitta-aineiden kulkeutumiseen alavirtaan ja näiden aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin. Ympäristönsuojeluviranomainen pitää tärkeänä sitä, että vesistö- ja pienvesikohteet ja niihin kytkeytyvät elinympäristöt kartoitetaan maastossa.

Lisäksi ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että siirtoputken vaikutuksia pohjavesialueisiin tai vedenottoon ei ole esitetty arviointiohjelmassa kovinkaan kattavasti.

Ympäristönsuojeluviranomainen pitää lisäksi tärkeänä sitä, että ihmisiin ja elinoloihin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan huolellisesti eikä reittiputkea sijoiteta asutuksen välittömään läheisyyteen. Arvioinnissa olisi hyvä myös huomioida rakentamisen jälkeiset ennallistamistoimet.”

Kaupungin hallitus yhtyy lausunnossaan lupajaoston lausunnon huomioidiin.

3. Asukkaiden huomioiminen

Loimaa kaupunki edellyttää, että vetyverkon linjauksissa huomioidaan erityisesti etäisyydet asuinrakennuksiin. Linja tulisi kulkea selvästi minimietäisyyttä kauempana asuinrakennuksista Loimaan kaupungin alueella, missä asutus on harvaa ja linjalle tavallisesti useita vaihtoehtoja. Erityisesti asutuksen pihapiirit tulee kiertää.

Loimaan kaupunki painottaa avointa, läpinäkyvää ja vuorovaikutteista suunnitteluprosessia ja mahdollisessa rakentamisessa. Asukkaiden ja maanomistajien osallistaminen tulee toteuttaa kaikissa vaiheissa ja riittävän kattavasti.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää:

- selkeään turvallisuusviestintään
- maanomistajien henkilökohtaiseen neuvontaan
- vaikutusten ymmärrettävään esittämiseen
- koettujen vaikutusten huomioimiseen arvioinnissa

Luottamuksen rakentaminen paikallisyhteisöön on hankkeen hyväksyttävyyden kannalta keskeistä.

4. Maa- ja metsätalouden huomioiminen

Loimaalla maa- ja metsätalous ovat merkittäviä elinkeinoja. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee varmistaa, että:

- peltolohkojen toiminnallinen kokonaisuus säilyy mahdollisimman ehjänä
- Salaojitukset ja kuivatusjärjestelmät palautetaan vähintään entiselle tasolle. Salaojituksen korjauksen suunnittelee ja toteuttaa siihen erikoistuneet toimijat. Toteutusta valvotaan aktiivisesti. Muutetun salaojituksen toimivuus tulee varmistaa vähintään 5 vuoden seurannalla.
- metsätalouden hakkuumahdollisuuksia koskevat rajoitukset minimoidaan
- rakentamisen ajoitus sovitetaan viljely- ja hakkuukiertoon
- rakentamisen aikaiset vaikutukset
- rakentamista edeltäviin tutkimuksiin tulee hakea asianmukaiset luvat ja tutkimuksista tulee tiedottaa maanomistajia hyvissä ajoin ennakkoon. Tutkimuksen ajoituksessa tulee huomioida haittojen minimointi ja mahdollisista haitoista tulee maksaa täysmääräiset korvaukset

5. Haittojen minimointi ja oikeudenmukaiset korvaukset

Loimaan kaupunki korostaa, että hankkeen toteuttamisen tulee perustua haittojen minimointiin sekä oikeudenmukaiseen ja täysimääräiseen korvausjärjestelmään.

Korvauksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota:

- pysyvät käyttörajoitukset
- tilapäiset rakentamisaikaiset haitat
- satotappiot koko vaikutusajalta, jonka kesto voi olla useita vuosia

- metsätaloudelliset menetykset
- mahdolliset arvonalentumiset
- rakentamisvaihetta edeltävät haitat (esim. maastotutkimukset)

Korvausperiaatteiden tulee olla läpinäkyviä, yhdenmukaisia ja maanomistajien kannalta kohtuullisia. Neuvotteluprosessien tulee olla selkeitä ja riittävän yksilöllisiä tilakohtaisten vaikutusten huomioimiseksi.

6. Yhteenveto

Loimaan kaupunki toteaa, että toteutuessaan kansallinen vetyverkko olisi valtakunnallisesti erittäin merkittävä energia- ja vihreän siirtymän hanke. Hanke voi parhaimmillaan vahvistaa koko Lounais-Suomen kilpailukykyä ja parantaa alueen saavutettavuutta energiaintensiiviselle ja uutta teknologiaa hyödyntävälle teollisuudelle. Loimaan kaupungilla ei kuitenkaan ole riittävän syvällistä tietoa arvioida vetytalouden Euroopan laajuisen ja kansallisen kehittämisen kustannustehokkuutta tai yksityiskohtia.

Mikäli vedyn siirtoverkko päätetään kansallisesti toteuttaa ja linja kulkee Loimaan alueen kautta, verkko luo potentiaalisia mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittymiselle, uusien investointien sijoittumiselle sekä olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten vahvistamiselle Loimaalla. Erityisesti vihreän siirtymän ratkaisut, energiaintensiivinen tuotanto sekä mahdolliset jatkojalostukseen liittyvät investoinnit voivat tulevaisuudessa hyötyä alueellisesta vetytalouden infrastruktuurista.

Samanaikaisesti Loimaan kaupunki korostaa, että hankkeen toteutuksessa on välttämätöntä minimoida rakentamisesta ja pysyvistä käyttörajoituksista aiheutuvat haitat, välttää vetyputken sijoittamista omakotitonteille tai niiden läpi, sekä varmistaa maanomistajien, asukkaiden ja elinkeinoharjoittajien oikeudenmukainen kohtelu ja korvaukset haitoista.

Loimaan kaupunki
30.3.2026